

KRISTNE VERDIAR I SAMFUNNSKUNNSKAP, VG1

Drottningsborg vgs, v/Stig Tore Aaberg

Lærebok: «Delta» (Cap.Damm)

Til mann og kvinne skapte han dei...

Nokre erfaringar frå klasserommet knytta til undervisning i temaet **likeverd, likestilling, kjønn, seksualitet og kropp**

- Viktige tema i læreplanen
  - *Fokus på kva som formar oss, sosialisering, normer, makt ++*
  - *Fokus på å forstå, og respektere andres valg*

- Viktig tema for elevane!

- Stridstema i samfunnet

Utgangspunkt og mål for vår undervisning

- **Likestilling:** Målet om like rettigheter og muligheter for alle i samfunnet
- Knytte temaet til det grunnleggande spørsmålet om **menneskeverd**

I klasserommet

- Åpent og ærleg
- Konkret og relevant
- Respektfullt og inkluderande
- Invitere til refleksjon og samtale

Mitt innlegg: Meir ein observasjon / refleksjon enn eksempel på undervisningsopplegg

«Åpenbare» kristne perspektiv - 1

- Til mann og kvinne skapte han dei...
  - *Ref 1. Mos*
  - *F.eks kvinnen som mannens like...*
  - *F.eks skapelsesordninga vs syndefallets realitetar*
  - ***Tverrfagleg: Henviser til det dei lærar i kristendomsfaget***

«Åpenbare» kristne perspektiv - 2

- Utfordre rådande kjønnsbegrep i lærebok og samfunn
  - *mange kjønn?*
  - *flytande kjønn?*
  - *velge kjønn?*
- Ikkje polemikk med læreboka, men vi har bl.a sett på lovverk, innspel frå fagmiljø o.l
- **Erfaring:** Faglege perspektiv bidrar til å styrke kritisk refleksjon utan av vi treng å «proklamere» kva Bibelen seier
- Ivaretek også eit åpnare samtaleklima?

«Åpenbare» kristne perspektiv - 3

■ Porno / grenser

«Hørt på porno» frå «Ekko», P2 (utdrag)

- *Samtale tidlegare pornoavhengig, tidlegare pornoskodespelar, og forskar / sexolog*
- *Interessant om negative sider ved porno og pornoindustri!*
- *Lite behov for oss å «fordømme» pornoen i tillegg 😊*
- *Godt mottatt blant elevane (ikkje minst blant jentene)*

■ Ein time om «dei gode grensene» - meir bibelsk orientert samtale / vegleiing

- *Ikkje optimal samtalegruppe, men bidrar til refleksjonen*

Ei utfordring vi møtte undervegs - 1

Lett å tenke kritisk om samfunnet, men vi må ikkje gløyme å tenke kritisk om oss sjølv og våre eigne miljø!

- **Negative haldningar til feminisme blant ein del av guttane**
- Ikkje imot likestilling...
- ...men svært opptatt av å f.eks peike på at vi har juridisk like rettigheiter...
- ...MEN lite forståelse for korleis det spelar inn på sosialisering, makt, like moglegheiter, diskriminering, respekt etc
- «Simping»...

Ei utfordring vi møtte undervegs - 2

- > Kor kjem desse haldningane frå?
- > korleis har dei «overlevd» 10 år i norsk skule?
  - Umodenheit?
  - Frå heimen?
  - Frå menigheten?
  - Frå venner?
  - Trender i samfunnet?
  - Frå populærkulturen?

Ei overraskande utfordring - 2

- Vanskeleg å peike på èin årsak, men
  - *passiviserande effekt på jentene*
  - *jentene blir lei, og nokon lei seg !*
- Kva gjer det med jentene?
- Kva gjer det med gutane?
- **Viktig å utfordre gutane, og viktig å vise støtte til at jentene kan seie imot**

Ein interessant kommentar frå ei jente:

- «Jeg tørr ikke være ute om kvelden på (...) sånn som broren min»
  - *utrygt som jente!*
  - *Norge 2020*
  - *norske jenter som opplever begrensa bevegelsesfriheit pga «macho-kultur»*

- Deling av personleg erfaring åpna opp for
  - *Gjenkjennelse blant jentene*
  - *Refleksjon blant (ein del av) gutane*

Eit interessant spørsmål:

- *Korleis trur du dine valg og moglegheiter hadde blitt endra dersom du våkna opp som "det motsatte kjønn" i morgon?*
  - *Sprikande respons, men det gav ei spennande samtale 😊*

Oppsummering

- Ikkje veldig «kristeleg» undervisninga,
- **Erfaring:** Vha. begrep, tid (!), og breiare perspektiv så drog elevane refleksjonen i den retning vi «ønska»
- Stiller spørsmål, peikar på inkonsekvens, kobler til Bibel osv

Mi oppfordring til oss:

- Hugs å utvikle «kristne verdier» hos elevane før du «angriper» lærebok og samfunn 😊

Kjelder / ressursar til kjønnsbegrepet

- <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/d06o51/en-massiv-medikalisering-av-friske-kropper-henrik-vogt-og-glenn-pete>
- <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/BJvg49/vi-har-faatt-en-eksplisiv-oekning-i-antall-tenaaringsjenter-som-oensker-aa>
- <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/M3ArJJ/menn-i-kvinneidrett-er-juks>
- <https://morfarbarn.no/>
- <https://www.who.int/genomics/gender/en/index1.html>

Kjelder / ressursar om porno

- Fra P2, «Ekko»

<https://radio.nrk.no/serie/ekko/sesong/202006/MDFP02013020> (30. juni 2020)

- *Fra ca 1 - 7 minutt: hvordan snakke med barn og unge om porno?*
- *Fra ca 15 - 21 minutt: "pornofisert" populærkultur*
- *Fra ca 23.30 - 26 minutt: påvirkning fra porno*
- *Fra ca 26 - 29.30: pornoavhengighet*

Moment frå *Sentrale verdier*

- engasjert og kritisk
- respekt for meningsmangfald
- korleis samfunnet formar dei som menneske
- forstå at andre kan ha eit anna verdigrunnlag
- ..., likestilling, ..., respekt for menneskerettane

Moment frå *Kjerneelement*

- vurdere samanhengar
- forskjellige perspektiv
- stille spørsmål ved makt – organisering og verknad
- forstå kvifor menneske tek andre val
- forstå korleis menneske utviklar identitet og sjølvkjensle

Nokre moment frå *Tverrfaglege tema*

- kva og kven som påverkar identiteten, sjølvkjensla, tryggleiken og tilhøyrsla
- kjønn, seksualitet, grensesetjing
- kritiske medvitet om samfunnet som elevane er deltakarar i
- lytte til og la seg utfordre
- identifisere område der menneskeverdet blir utfordra
- likeverd og mangfald

Nokre moment frå *Kompetansemål*

- sosialisering
- korleis identiteten og sjølvkjensla til ungdom blir påverka
- grensesetjing
- verdiar, normer og lover som gjeld kjønn, seksualitet og kropp
- korleis utøving av makt påverkar enkeltpersonar og samfunn
- arbeidslivet i Noreg
- former for sosial ulikskap
- diskriminering